

Social Cohesion and Development

Vol 1, No 1 (2006)

Η έρευνα IPROSEC. Για τη βελτίωση της ανταπόκρισης των πολιτικών στις κοινωνικο-οικονομικές προκλήσεις

Α. Μ. Μουσούρου

doi: [10.12681/scad.9008](https://doi.org/10.12681/scad.9008)

Copyright © 2016, Α. Μ. Μουσούρου

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

To cite this article:

Μουσούρου Α. Μ. (2016). Η έρευνα IPROSEC. Για τη βελτίωση της ανταπόκρισης των πολιτικών στις κοινωνικο-οικονομικές προκλήσεις. *Social Cohesion and Development*, 1(1), 97–98. <https://doi.org/10.12681/scad.9008>

Η έρευνα IPROSEC. Για τη βελτίωση της ανταπόκρισης των πολιτικών στις κοινωνικο-οικονομικές προκλήσεις

Η έρευνα IPROSEC (Improving Policy Responses and Outcomes to Socio-Economic Challenges) - Για τη βελτίωση της ανταπόκρισης των πολιτικών στις κοινωνικο-οικονομικές προκλήσεις) διενεργήθηκε από το 2000 έως το 2003, στο πλαίσιο του Κέντρου Κοινωνικής Μορφολογίας και Κοινωνικής Πολιτικής (ΚΕΚΜΟΚΟΠ) του Τμήματος Κοινωνικής Πολιτικής του Παντείου Πανεπιστημίου.

Η έρευνα αφορούσε τη βελτίωση της ανταπόκρισης των οικογενειακών πολιτικών στις κοινωνικο-οικονομικές προκλήσεις, χρηματοδοτήθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και σε αυτήν συμμετείχαν 11 χώρες, από τις οποίες οι 8 ήταν μέλη της Ε.Ε. (Γαλλία, Γερμανία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ιρλανδία, Ισπανία, Ιταλία, Σουηδία και Ελλάδα) και 3 ήταν ακόμα τότε υπό ένταξη (Εσθονία, Ουγγαρία και Πολωνία). Συντονίστρια της έρευνας ήταν η καθηγήτρια Linda Hantrais και υπεύθυνες για την Ελλάδα, η καθηγήτρια Λουκία Μ. Μουσούρου και η λέκτωρ (τότε) Μαρία Στρατηγάκη.

Ο τρόπος διεξαγωγής της έρευνας ήταν κοινός σε όλες τις χώρες και περιελάμβανε τέσσερα αλληλένδετα στάδια. Στο πρώτο στάδιο, έγινε σύντομη περιγραφή της δημόσιας συζήτησης των θεμάτων στα οποία εξειδικεύεται ο γενικός στόχος της έρευνας. Τα θέματα αυτά πραγματεύθηκαν επιστήμονες εξειδικευμένοι στους χώρους που αφορούσαν. Με βάση την παραπάνω περιγραφή, διατυπώθηκε σε δεύτερο στάδιο ένα πλαίσιο ερωτήσεων προς “κοινωνικούς εταίρους” (πολιτικούς και οικονομικούς φορείς, όπως και Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις), που απέβλεπαν στο να αναδείξουν, πιο συγκεκριμένα, τις μεταβαλλόμενες οικογενειακές δομές, πολιτικές και πρακτικές. Η εικόνα που διαμορφώθηκε από τις απαντήσεις συνέβαλε στη διαμόρφωση ενός ερωτηματολογίου, που απάντησαν (με προσωπική συνέντευξη) 204 άνδρες και γυναίκες, οι περισσότεροι από τους οποίους κάτοικοι της περιφέρειας (π.χ. χωριά της Βοιωτίας, Αστακός, Κύθηρα, Σπάρτη) και οι πολύ λιγότεροι κάτοικοι Αθήνας (π.χ. Χαλάνδρι και Κορυδαλλός). Το ερωτηματολόγιο αφορούσε την οικογενειακή κατάσταση των ατόμων, την οικογενειακή βιογραφία καθενός από αυτούς, τις εμπειρίες τους μέσα στην οικογένεια και τη σχέση και στάση τους προς την (ασκούμενη όσο και ενδεχόμενη) οικογενειακή πολιτική και τους φορείς της. Τέλος, σε 50 από τους άνδρες και τις γυναίκες που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο έγιναν ημιδομημένες συνεντεύξεις σε βάθος, οι οποίες προσέφεραν πολύ πλούσιο υλικό, καθώς επέτρεψαν την ανάπτυξη (και κατανόηση) προσωπικών καταστάσεων και εμπειριών.

Μεταξύ των ευρημάτων που παρουσιάζουν το μεγαλύτερο ενδιαφέρον είναι: Η μεγάλη ποικιλία οικογενειακών βιογραφιών των ερωτηθέντων, αλλά και των λόγων που οδήγησαν στη διαμόρφωση κάθε βιογραφίας, η συχνή γειννίαση με γονείς-πεθερικά και οι συχνότερες (προσωπικές και τηλεφωνικές) σχέσεις με αυτούς, αλλά και με παιδιά που κατοικούν αλλού, η σημαντική διαφοροποίηση των ιστορικών απασχόλησης μεταξύ των δύο φύλων, οι δυσχέρειες συνδυασμού απασχόλησης και οικογενειακής ζωής των γυναικών και, ιδιαίτερα, των μόνων μητέρων (κυρίως των άγαμων), η εξαιρετικά άνιση κατανομή των οικιακών εργασιών και ευθυνών όπως και της φροντίδας των παιδιών μεταξύ των δύο φύλων – αλλά και η δυσάρεσκεια των γυναικών για την ανισότητα αυτή, η θετική σχέση μεταξύ οικονομικού επιπέδου και πρόσβασης σε συντάξεις, επιδόματα και υπηρεσίες και η χρήση ιδιωτικών υπηρεσιών υγείας και παιδείας (σχεδόν), ανεξαρτήτως οικονομικού επιπέδου.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν τα ευρήματα που αφορούν τη χάραξη και εφαρμογή οικογενειακής πολιτικής – ασφαλώς γιατί στην Ελλάδα δεν έχουμε πολλές μελέτες για την πολιτική αυτή. Μερικά από τα εν λόγω ευρήματα είναι:

Η αρνητική εκτίμηση αλλά και στάση ως προς τον ρόλο του κράτους στην προστασία της οικογένειας, η μικρή αποδοχή κρατικής παρέμβασης σε ζητήματα κρίσιμων για τις οικογενειακές σχέσεις

αποφάσεων (όπως ο γάμος, η απόκτηση παιδιών, η κατανομή των ρόλων μέσα στην οικογένεια, το διαζύγιο, η άμβλωση), αλλά αντιθέτως η μεγάλη αποδοχή κρατικής παρέμβασης με τη μορφή στήριξης του οικογενειακού εισοδήματος (με επιδόματα, φοροαπαλλαγές, υπηρεσίες γενικώς, αλλά και ειδικότερα προς οικογένειες με παιδιά και μονογονεϊκές οικογένειες, προς ηλικιωμένους και άτομα με ειδικές ανάγκες).

Μερικά από τα κυριότερα ευρήματα της έρευνας αυτής στην Ελλάδα παρουσιάζονται και αναλύονται στο βιβλίο «Ζητήματα Οικογενειακής Πολιτικής. Θεωρητικές αναφορές και εμπειρικές διερευνήσεις», των Λουκίας Μ. Μουσούρου και Μαρίας Στρατηγάκη (επιμ.), (ΚΕΚΜΟΚΟΠ/Gutenberg, Αθήνα 2004). Στο βιβλίο παρατίθεται επίσης μετάφραση της συνοπτικής έκθεσης για τα ευρήματα και στις 11 χώρες που έλαβαν μέρος στην έρευνα.

Λ.Μ. Μουσούρου
Καθηγήτρια Παντείου Πανεπιστημίου